

INFORME DE L'OMS

Un positiu a la sanitat de la presó

L'espai, els recursos humans, el tractament de les addiccions i la qualitat de l'alimentació són alguns dels aspectes analitzats per tècnics de l'OMS a la Comella

PEPA GALLEGO*
ESCALDES-ENGORDANYA

«En general, vam quedar impressionats amb la salut i els serveis d'atenció sanitària dels reclusos d'Andorra», així diu l'informe de l'OMS al qual ha tingut accés aquest rotatiu. Tal com va avançar EL PERIÒDIC ahir, l'OMS va felicitar el Govern per l'assistència sanitària que es dona al centre penitenciari de la Comella, després que l'octubre de l'any passat es van traslladar tècnics de l'ens internacional a Andorra per fer l'anàlisi *in situ*. L'atenció sanitària -diu- «té sòlids fonaments i està funcionant bé a Andorra». D'altra banda, fa una valoració positiva de la professionalitat del personal i del tractament existent entre els agents mèdics penitenciaris, treballadors mèdics i els interns privats de llibertat.

Finalment, fa una breu menció al reconeixement dels esforços en matèria de reinserció mitjançant l'atenció mèdica, el treball social, l'educació i l'assessorament laboral. L'informe destaca una sèrie de punts rellevants.

1 El model d'atenció sanitària és el de la primària millorada

El centre d'atenció de salut que segueix el model d'atenció primària millorada «es troba en un lloc agradable», diu l'informe en la valoració de l'espai físic on està ubicada la part sanitària de la presó. Destaca, a més, que inclou una clínica amb un espai per a les consultes mèdiques i una habitació per als tractaments de l'addicció combinats amb la zona d'infermeres. A més, fa una enumeració d'altres dependències com ara l'espai per al tractament d'odontologia, una sala d'espera, un armari de farmàcia i una sala de raigs X que no està en ús.

2 El psicòleg atén 20 consultes a la setmana

El nucli de personal mèdic permanent consta de tres infermeres i altres dos contractades pel SAAS. Pel que fa als recursos humans a temps parcial, hi ha dos metges durant dues hores un dia a la setmana, a més d'estar disponibles les 24 hores telefònicament; un farmacèutic que també hi acudeix un cop per setmana; l'odontòleg assisteix el personal de la presó un cop cada 15 dies; i el treballador social i un professor hi van dos cops a la setmana. El professional mèdic que més acudeix a temps parcial és el psicòleg, que atén una vegada a la setmana durant tres hores, amb una capacitat de 20 consultes cada set dies. Només entrar al centre penitenciari, el personal d'infermeria avalua l'estat de l'interessat. El metge està obligat a veure'ls en les 24 hores següents a l'ingrés. «L'atenció de la salut és tan bona com la que té a disposició qualsevol persona de la comunitat», diu l'informe oficial.

3 El tractament de les dependències se centra en els opiats

El tractament per l'abús de l'alcohol i de les drogues se centra únicament en la dependència dels opiats amb la teràpia de la substitució amb metadona com l'únic tractament proporcionat. No hi ha sessions de teràpia de grup per a presos. El centre de l'addicció, o la Unitat de Conductes Addictives del SAAS, és la responsable del tractament del programa de metadona a la presó. Val a dir que pròximament hi ha prevista la renovació de l'acord amb l'UCA per part d'Interior en què es preveu ampliar el tractament d'addiccions millorant aquest aspecte sanitari. Cal destacar que en aquest aspecte el

► Un agent del centre penitenciari, a la Comella.

tractament que es rep pel psicòleg durant tres hores a la setmana és molt important per a la superació de les dependències a productes estupefaents, alcohol o tabac que tenen alguns presos. A l'UCA el 80% dels pacients tenen problemes amb l'alcohol, i els dependents de l'heroïna ho fan mitjançant el fumar i no tant per la injecció.

4 La salut dels presos en general és bona, perquè són joves

Amb un anàlisi a llarg termini, la salut dels presos és, en general, bona. «La impressió general és d'una bona gestió del centre sanitari», diu l'OMS. La població penitenciària està formada, en gran part, pels joves que no busquen atenció sanitària. Per tenir una idea, en el 2007, el 60% dels presos de règim tancat tenien entre 22 i 35 anys.

Pel que fa als informes clínics, l'informe destaca que no existeixen protocols establerts per a les condicions de risc dels interns, com ara el risc de suïcidis, les addiccions o la infecció de greix. Tanmateix, es tracten com una avaluació estàndard.

5 Els serveis de farmàcia es van introduir el 2007

Els serveis de farmàcia es van introduir al centre penitenciari l'any 2007, com a resposta a les preocupacions sobre el règim de la prescripció. Tot i això, els metges segueixen els protocols de derivació. Val a dir que l'organització internacional valora positivament les relacions existents amb l'atenció secundària o la de l'Hospital amb els serveis sanitaris del centre. Destaca que hi hagi un servei especialitzat de salut mental en el mateix centre i no l'especialitzat en el tractament d'addiccions. Malgrat això, els tècnics van tenir present que és un centre amb una població petita i on les morts són molt estranyes.

6 Nivell molt alt per a les condicions de protecció de salut

La protecció de la salut i els acords sanitaris, així com les condicions carceràries, en termes de protecció de la salut i sanitàries, «són de nivell molt alt», diu l'informe. En aquest

aspecte s'analitza la higiene de les instal·lacions, però també de la restauració qualificada «d'alt nivell», perquè els aliments dels menús dels presos són «excel·lents». D'altra banda, es destaca que la incidència aparent del consum de drogues intravenoses i el comparativament és baixa a Andorra si es compara amb altres països europeus. «L'esperit general de la presó és molt positiu en relacions de respecte entre el personal».

7 Els principals problemes de salut detectats

Els principals problemes de salut detectats en la població carcerària són aquells relacionats amb malalties mentals i també les addiccions, principalment, a les drogues i l'alcohol. A més, també es detecta com a problema el risc d'infeccions a través de l'ús de drogues, el comportament sexual d'alt risc. En aquest aspecte, les principals infeccions de risc són l'hepatitis C i B, el VIH i la tuberculosi. Tot i que cal remarcar que cap pres estava afectat per cap de les infeccions.

8 Recomanacions per a la millora del sistema sanitari

L'OMS fa tot un llistat de recomanacions per completar el sistema sanitari del centre penitenciari, tot i considerar-lo excel·lent. Entre elles hi ha recomanacions quantitatives, en les quals aconsella fer una recopilació d'informació mitjançant dades estadístiques sobre l'admissió al centre, així com la cita de les atencions primàries, l'avaluació de l'atenció de salut mental i també marcar quants incidents crítics hi ha a la presó. A les recomanacions qualitatives es diu de fer una mostra representativa de la població carcerària per interrogar-la sobre les necessitats de salut percebudes. Quant als indicadors que s'haurien d'incloure, són els problemes de salut més importants com ara malalties somàtiques, les mentals (per exemple, depressió), així com les avaluacions de risc com ara la nutricional o la inclinació suïcida actual, a més de les condicions socioeconòmiques. ■

*pgallego@andorra.elperiodico.com